

ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษา non-formal
และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส
THE ADMINISTRATORS SKILLS AND THE STANDARD OF DISTRICT NON-FORMAL
AND INFORMAL EDUCATIONAL CENTRE IN NARATHIWAT

วรวิทย์ หวังสุข¹
WORAWUT WANGSUK
ประเสริฐ อินทร์รักษ์²
PRASERT INTARAK

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) ทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษา non-formal และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส 2) มาตรฐานศูนย์การศึกษา non-formal และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส 3) ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษา non-formal และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ศูนย์การศึกษา non-formal และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส จำนวน 13 อำเภอ ผู้ให้ข้อมูลศูนย์ละ 3 คน คือ ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน หัวหน้าฝ่าย 1 คน และครูผู้ปฏิบัติการสอน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 39 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะผู้บริหารตามแนวคิดของเดรกและโรว์ (Drake and Roe) และมาตรฐานศูนย์การศึกษา non-formal และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy}) ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษา non-formal และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาสโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ เท่ากันสองลำดับแรก คือ ทักษะด้านเทคนิค และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ รองลงมา ทักษะด้านความรู้ ความคิด ทักษะด้านการศึกษาและการสอน และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ตามลำดับ
2. มาตรฐานศูนย์การศึกษา non-formal และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านคุณภาพของการพัฒนาบุคลากร รองลงมาคือ ด้านคุณภาพของการบริหารจัดการ ด้านการจัดระบบข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ ด้านผู้บริหารมีสมรรถนะในการบริหารองค์กร ด้านระบบประกันคุณภาพภายใน และด้านคุณภาพการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนางานการศึกษา non-formal และการศึกษาตามอัธยาศัย ตามลำดับ
3. ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษา non-formal และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

¹ นักศึกษาปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Abstract

The purposes of this research were to determine 1) the administrators skills of district non-formal and informal educational centre in Narathiwat 2) the standard of district non-formal and informal educational centre in Narathiwat and 3) the relationship between the Administrators skills and the standard of district non-formal and informal educational centre in Narathiwat. The sample of this research were 13 District non-formal and informal educational centre. There were three respondents from each district consisted of administrator, head of department, and teacher, totally 39 respondents. The research instrument was a questionnaire regarding the Administrators skills based on the theory of Drake and Roe concepts and the standard of district non-formal and informal educational centre in Narathiwat based on the practice of Ministry of Education. The statistical used were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and Pearson's product-moment correlation coefficient.

The findings of this study were as follows:

1. the administrators skills in the standard of district non-formal and informal educational centre in Narathiwat as a whole and as an individual, were at a high level; ranking from the highest to the lowest arithmetic mean as follow: Equal to two sequences: technical skills and human skills, cognitive skills, educational and instructional skills and conceptual skills.
2. The standard of district non-formal and informal educational centre in Narathiwat as a whole and individual were found at administrators a high level; ranking from the highest to the lowest arithmetic mean as follow: quality of personnel development, quality of management, management information System, management in the organization, quality assurance system and the quality of study and research for the development of non-formal education and informal education.
3. There was a significant relationship between the administrators skills and the standard of district non-formal and informal educational centre in Narathiwat at .01 level.

บทนำ

กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านวิทยาการ สังคม เศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based Economy) และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้แต่ละประเทศไม่สามารถปิดตัวอยู่โดยลำพัง จะต้องร่วมมือและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การดำรงชีวิตของคนในแต่ละประเทศมีการติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกันมากขึ้น มีความร่วมมือในการปฏิบัติการกิจและแก้ปัญหาต่าง ๆ ร่วมกันมากขึ้น ในขณะเดียวกัน สังคมโลกในยุคปัจจุบันก็เต็มไปด้วยข้อมูลข่าวสาร ทำให้คนต้องคิด วิเคราะห์ แยกแยะ และมีการตัดสินใจที่รวดเร็ว เพื่อให้ทันกับเหตุการณ์ในสังคมที่มีความสลับซับซ้อนมากขึ้น สิ่งเหล่านี้นำไปสู่สถานการณ์ของการแข่งขันทางเศรษฐกิจ การค้า และอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ อย่าง

หลีกเลี่ยงไม่ได้ และเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้หลายประเทศต้องปฏิรูปการศึกษา คุณภาพของการจัดการศึกษาจึงเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญประการหนึ่งสำหรับความพร้อมในการเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 และศักยภาพในการแข่งขันในเวทีโลกของแต่ละประเทศ ดังนั้น ประเทศที่จะอยู่รอดได้หรือคงความได้เปรียบก็คือประเทศที่มีอำนาจทางความรู้และเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) ซึ่งการบริหารเป็นเรื่องการทำการกิจกรรมโดยผู้บริหารและสมาชิกในองค์กร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในการบริหารงานให้ประสบความสำเร็จ ผู้บริหารโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษา จำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับศาสตร์ทางการบริหาร ผู้บริหารต้อง

ประยุกต์เอาความรู้ หลักการ และทฤษฎีไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมในแต่ละช่วงเวลา

ปัญหาการวิจัย

จากการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จึงได้พัฒนาองค์การการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงและสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบันของบุคคลที่อยู่นอกระบบ สำหรับประชาชนทั่วไป เพื่อตอบสนองอุดมการณ์ของการจัดการศึกษาตลอดชีวิต และสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ คือ พัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริมให้ประชาชนได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ วัฒนธรรมและภูมิปัญญา ที่มุ่งสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนรู้ในหลายรูปแบบ และปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยกับการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยมีแนวทางหลักที่สำคัญ คือการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องให้กับคนทุกช่วงวัย ให้ตระหนักถึงประโยชน์และความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่จะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตและความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างรู้เท่าทันและพัฒนารูปแบบและหลักสูตรการเรียนรู้ตลอดชีวิต

นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหมวด 4 แนวทางจัดการศึกษา ยังมีสาระสำคัญที่เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนเพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยในมาตรา 22 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่า

ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และในส่วนของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ก็ได้กล่าวถึงการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาในประเด็นที่สอดคล้องกัน คือ การจัดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องและสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ต่างๆ โดยระบุไว้ในมาตรา 6 การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา (1) การศึกษานอกระบบ ในข้อ (ก) ความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับ การศึกษาอย่างกว้างขวางทั่วถึง เป็นธรรม และมีคุณภาพเหมาะสมกับสภาพชีวิตของประชาชน นอกจากนี้ใน มาตรา 9 (1) ผู้เรียนซึ่งเป็นผู้ได้รับประโยชน์มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้และสามารถเลือกบริการได้หลากหลายตามความต้องการของตนเอง หากพิจารณาถึงข้อเสนอแนะ การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) ก็ได้แสดงให้เห็นถึงความชัดเจนยิ่งขึ้นในการมุ่งเน้นให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยมีการกล่าวถึงประเด็นสำคัญจากหลักการและกรอบแนวคิดเพื่อการจัดการศึกษาในอนาคตว่า ระบบการเรียนรู้ คือ ระบบที่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีปัจจัยและเครื่องมือสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสม ดังนั้น สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและกระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้กับผู้เรียนทุกจังหวัดมาตั้งแต่ พ.ศ. 2551 ในทุกจังหวัดตั้งแต่พ.ศ. 2551 เป็นต้นมา³

ในจังหวัดนราธิวาส ก็มีการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตั้งแต่ พ.ศ. 2551 เป็นต้นมา แต่ที่ผ่านมายังไม่มีการศึกษาถึง

³ ังกล อิน้อย, การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำหรับครูการศึกษานอก

ระบบในจังหวัดนราธิวาส [ออนไลน์], เข้าถึงเมื่อ 6 พฤษภาคม 2560. เข้าถึงได้จาก http://www.stou.ac.th/thai/grad_stdy/Masters

ความเป็นไปได้และความเหมาะสมในการบริหารจัดการในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ดังกล่าว โดยแนวทางหนึ่งในการประเมินสถานศึกษาได้นั้นคือเกณฑ์จากมาตรฐานของระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา ประกอบกับการมีบุคคลที่นำพาคำสั่งไปสู่เป้าหมายให้สำเร็จได้นั้นคือผู้บริหาร จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ทักษะและประสบการณ์จึงทำให้การบริหารในสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพสูงสุดได้ ซึ่งผลการวิจัยจะนำไปสู่การบริหารตามมาตรฐานของการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่เสริมให้เกิดการเรียนรู้ ส่งเสริมการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สร้างสังคมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ สนับสนุนปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ความสอดคล้องกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี ความหลากหลายทางด้าน วัฒนธรรม รวมถึงความเป็นอัตลักษณ์และความต้องการของท้องถิ่นต่อไป ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา เพื่อทราบทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส เพราะถือว่าเป็นเรื่องสำคัญต่อการพัฒนาระบบการศึกษา และเป็นแนวทางในการพัฒนาสังคมและประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาของการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อทราบทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอ จังหวัดนราธิวาส
2. เพื่อทราบมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส
3. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอก

ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส

สมมติฐานของการวิจัย

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอ จังหวัดนราธิวาส อยู่ในระดับปานกลาง
2. มาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส อยู่ในระดับปานกลาง
3. ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส มีความสัมพันธ์กัน

วิธีการวิจัย

แผนแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ที่มีแบบแผนการวิจัยในลักษณะกลุ่มตัวอย่างเดียว ศึกษาสภาพการณ์ ไม่มีการทดลอง (The One Shot, Non-Experimental Case Study Design)

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส จำนวนทั้งหมด 13 ศูนย์ จำแนกออกเป็น ผู้อำนวยการศูนย์ฯ จำนวน 13 คน หัวหน้าฝ่าย จำนวน 13 คน และครู จำนวน 13 คน รวมทั้งหมด 39 คน

กลุ่มตัวอย่าง

เป็นการศึกษาประชากร กำหนดขนาดตัวอย่างโดยวิธีการจับคู่รายกลุ่ม (Group Matching) จำแนกเป็นศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอละ 3 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการศูนย์ฯ 1 คน หัวหน้าฝ่าย 1 คน และครูผู้สอน 1 คน รวมเป็นผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 3 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 39 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปรพื้นฐาน ตัวแปรต้น และตัวแปรตาม ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรพื้นฐาน เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ในสถานศึกษา และอายุราชการประสบการณ์ในการทำงาน

2. ตัวแปรต้น (X_{tot}) เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหาร ตามแนวคิดของเดรกและโรว์ (Drake and Roe) ดังนี้

2.1 ทักษะด้านความรู้ความคิด (X_1) หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการใช้ความรู้ ความคิด สติปัญญา และวิสัยทัศน์ ในการบริหารงานของสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จมีประสิทธิภาพ บังเกิดประสิทธิผล และบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

2.2 ทักษะด้านเทคนิค (X_2) หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการใช้ความรู้ ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ ในการปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่ง รวมถึงความรู้ ความสามารถในการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ เทคนิค วิธีการในการบริหารให้เกิดผลสำเร็จ และสามารถแนะนำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล

2.3 ทักษะด้านการศึกษาและการสอน (X_3) หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการเป็นผู้นำทางการศึกษาทางด้านการเรียนการสอน มีความรู้และเป็นนักวิชาการมีความเข้าใจในกระบวนการจัดการเรียนการสอน นิเทศการสอน ติดตามการเปลี่ยนแปลงทางด้านการศึกษา ส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองด้านวิชาการและวิทยฐานะและสามารถแนะนำให้ครูเกิดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี

2.4 ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (X_4) หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น มีความจริงใจ ให้ความสำคัญกับคนทุกคนมีความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กรโดยอาศัยหลักการด้านมนุษยสัมพันธ์ มีความรู้และความเข้าใจ

ถึงความต้องการ พฤติกรรมของบุคคล เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรและบรรลุเป้าหมายขององค์กร

2.5 ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (X_5) หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการมองเห็นภาพรวมในองค์กร เข้าใจความซับซ้อนขององค์กรทั้งหมด สามารถมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ภายในองค์กร ซึ่งผู้บริหารจะต้องเป็นผู้กำหนดและวางแผนงานในองค์กร เพื่อให้โครงการบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมทั้งสามารถคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อองค์กร

3. ตัวแปรตาม (Y_{tot}) เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในตัวบ่งชี้มาตรฐานที่ 5 ด้านการบริหารจัดการ ของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่

3.1 ผู้บริหารมีสมรรถนะในการบริหารองค์กร (Y_1) หมายถึง ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษา มีคุณธรรมและจริยธรรม มีการบริการที่ดี มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม และการมุ่งผลสัมฤทธิ์

3.2 คุณภาพของการบริหารจัดการ (Y_2) หมายถึง มีการใช้มาตรฐานของการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นเป้าหมายในการบริหารจัดการ มีการจัดทำนโยบายตามแผนส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีระบบข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการบริหารที่ถูกต้องและครบถ้วน เป็นปัจจุบันและพร้อมใช้งาน มีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล เปรียบเทียบกับเป้าหมายตามแผนอย่างต่อเนื่อง มีการนำข้อมูลและผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจและปรับปรุงงาน และมีการบริหารจัดการเพื่อสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ของผู้เรียน

3.3 คุณภาพของการพัฒนาบุคลากร (Y_3) หมายถึง มีการสำรวจ จัดทำฐานข้อมูลเพื่อวางแผนพัฒนาบุคลากร มีโครงการพัฒนาบุคลากรครอบคลุมทุกส่วนงานของสถานศึกษาในแผนปฏิบัติการประจำปีหรือมีแผนพัฒนาบุคลากรที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา และการอนุมัติจากผู้มีอำนาจ บุคลากรได้รับการ

พัฒนาตามแผนไม่ต่ำกว่า 20 ชั่วโมงต่อปีและนำความรู้ไปใช้พัฒนางาน มีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินแผน/โครงการการพัฒนาบุคลากร นำผลการประเมินไปปรับปรุงการดำเนินงานและปรับแผน/โครงการพัฒนาบุคลากร

3.4 คุณภาพการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนางานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (Y_4) หมายถึง มีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวิจัย สนับสนุนส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทำวิจัยอย่างง่าย มีโครงการวิจัยและดำเนินการวิจัยอย่างง่ายอย่างน้อยปีงบประมาณละ 2 เรื่อง มีการนำผลงานการวิจัยไปนำเสนอในเวทีต่าง ๆ และเผยแพร่ผลงานวิจัย ผลงานวิจัยได้นำไปใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษา

3.5 ระบบประกันคุณภาพภายใน (Y_5) หมายถึง มีการกำหนดมาตรฐานตัวบ่งชี้และเกณฑ์คุณภาพที่สอดคล้องกับมาตรฐานที่และตัวบ่งชี้ของต้นสังกัดและสอดคล้องกับเป้าหมายและพันธกิจของ สถานศึกษา มีการพัฒนาคุณภาพการติดตาม ตรวจสอบ ทบทวนและประเมินคุณภาพอย่างต่อเนื่อง มีการจัดทำรายงานการประเมินตนเองที่เชื่อถือได้ ครอบคลุมพันธกิจ สะท้อนผลการดำเนินงาน วิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยที่ควรพัฒนาและมีข้อเสนอแนะ เพื่อการพัฒนาที่เป็นรูปธรรม มีการประเมินคุณภาพภายในโดยต้นสังกัดอย่างน้อย 1 ครั้งภายใน 3 ปี

3.6 การจัดระบบข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ (Y_6) หมายถึง มีการวางแผน/โครงการ พัฒนาระบบฐานข้อมูล พัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการจัดการศึกษาให้เป็นปัจจุบันและสะดวกต่อการเข้าถึง นำระบบฐานข้อมูลมาใช้ในการบริหารจัดการ มีการติดตามผลและประเมินผลการใช้ระบบฐานข้อมูล มีการนำเสนอรายงานการประเมินตนเอง พร้อมแผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา (ที่ได้ปรับปรุงจากการนำผลการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอกมาใช้) ต่อคณะกรรมการสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดพิจารณาเพื่อนำสู่การปฏิบัติ มีการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพ อันเนื่องมาจากการประเมินคุณภาพภายในและภายนอก มีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงการดำเนินงานระบบฐานข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ มีลักษณะคำถามเป็นแบบจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert rating scale) แล้วนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถาม โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) ผลการวิเคราะห์ค่าความตรงเชิงเนื้อหาได้ระหว่าง 0.60 – 1.00 และนำไปทดลองใช้ (try out) กับสถานศึกษาที่ไม่ใช่ศูนย์ในกลุ่มตัวอย่าง ศูนย์ละ 3 คน จำนวน 10 ศูนย์ รวมทั้งสิ้น 30 ฉบับ หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) โดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .970

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 13 ศูนย์ และได้รับแบบสอบถามกลับคืน 13 ศูนย์ คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วได้ดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จัดระเบียบข้อมูลลงรหัส และนำข้อมูลดังกล่าวไปคำนวณค่าทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การแจกแจงความถี่ (f) และร้อยละ (%)
2. การวิเคราะห์ทักษะการบริหารของผู้บริหาร และมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส โดยวิธีการหาค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหาร และมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ใช้คำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษาอนุบาลและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ผลปรากฏดังนี้

1. ทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษาอนุบาลและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ เท่ากันสองลำดับแรก คือ ทักษะด้านเทคนิค และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ รองลงมา ทักษะด้านความรู้ความคิด ทักษะด้านการศึกษาและการสอน และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ตามลำดับ

2. มาตรฐานศูนย์การศึกษาอนุบาลและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านคุณภาพของการพัฒนาบุคลากร รองลงมาคือ ด้านคุณภาพของการบริหารจัดการ ด้านการจัดระบบข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ ด้านผู้บริหารมีสมรรถนะในการบริหารองค์กร ด้านระบบประกันคุณภาพภายใน และด้านคุณภาพการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษาอนุบาลและการศึกษาตามอัธยาศัยตามลำดับ

3. ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษาอนุบาลและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส มีความสัมพันธ์กันสามารถสรุปได้ ดังนี้

ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษาอนุบาลและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส มีความสัมพันธ์กันในภาพรวมระดับปานกลาง ($r_{xy}=.666$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์แบบคล้อยตามกัน เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์เป็นรายคู่ พบว่าส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กัน ยกเว้น ทักษะการบริหารของผู้บริหารด้านเทคนิคกับมาตรฐานศูนย์การศึกษาอนุบาลและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัด

นราธิวาส ด้านคุณภาพการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษาอนุบาลและการศึกษาตามอัธยาศัย ทักษะการบริหารของผู้บริหารด้านมนุษยสัมพันธ์กับมาตรฐานศูนย์การศึกษาอนุบาลและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ด้านคุณภาพการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษาอนุบาลและการศึกษาตามอัธยาศัย และทักษะการบริหารของผู้บริหารด้านมนุษยสัมพันธ์กับมาตรฐานศูนย์การศึกษาอนุบาลและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ด้านคุณภาพการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษาอนุบาลและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่นัยสำคัญทางสถิติ

การอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้ มีหลายประเด็นที่ควรนำมาพิจารณา มีดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษาอนุบาลและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ที่ระดับปานกลางที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารศูนย์การศึกษาอนุบาลและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส มีความรู้ ความสามารถในการบริหารงานของศูนย์การศึกษาอนุบาลและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส นอกจากนั้นผู้บริหารมีความรู้และเป็นนักวิชาการมีความเข้าใจในกระบวนการจัดการเรียนการสอน การนิเทศการสอน ติดตามการเปลี่ยนแปลงทางด้านการศึกษา ส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองด้านวิชาการและวิทยฐานะและสามารถแนะนำให้ครูเกิดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี ผู้บริหารมองเห็นภาพรวมในองค์กร เข้าใจความซับซ้อนขององค์กรทั้งหมด เห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ภายในและภายนอกองค์กรได้ จนประสบความสำเร็จมีประสิทธิภาพ บังเกิดประสิทธิผล และบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของโสภณ ตัมท่าช้าง ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะการบริหารของผู้บริหารของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาริชาติ กมลละบุตร ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์การของพนักงานครูเทศบาลในโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ โทนิแดนเดล แบริดจ์ และ ฟลินเนอร์ (Tonidandel, Braddy and Fleenor) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารที่สามารถคาดการณ์ได้ถึงความสำเร็จ ผลการวิจัยรายงานไว้ว่า สิ่งที่สำคัญที่จะแสดงให้เห็นถึงความมีประสิทธิภาพของผู้จัดการนั้นคือ ทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์จะมีความสำคัญมากกว่าทักษะด้านเทคนิคและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกองค์กร ในขณะที่ทักษะการบริหารงานมีความสำคัญมากที่สุด ส่วนเพศไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับทักษะและประสิทธิผลแต่ขนาดองค์กรมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับทักษะและประสิทธิผล

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ เท่ากันสองลำดับแรก คือ ทักษะด้านเทคนิค และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ รองลงมา ทักษะด้านความรู้ความคิด ทักษะด้านการศึกษาและการสอน และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส มีความสามารถในการใช้ความรู้ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ ในการปฏิบัติงาน รวมถึงความรู้ความสามารถในการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ต่าง ๆ เทคนิค วิธีการในการบริหารให้เกิดผลสำเร็จ และสามารถแนะนำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล ผู้บริหารมีความเข้าใจในบริบทของสภาพแวดล้อมในจังหวัดนราธิวาส

และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น มีความจริงใจ ให้ความสำคัญกับทุกคนมีความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กร โดยอาศัยหลักการด้านมนุษยสัมพันธ์ มีความรู้และความเข้าใจถึงความต้องการ พฤติกรรมของบุคคล เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์การและบรรลุเป้าหมายขององค์การ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสำเร็จ ตาสว่าง ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) การใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ในภาพรวมมีการใช้ทักษะในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่ามีระดับการใช้ทักษะในระดับมากทุกรายการ และเรียงลำดับการใช้ทักษะมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านความคิดรวบยอด ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านสติปัญญา ด้านเทคนิค ด้านการศึกษาและการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฮายซง (Hysong) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของทักษะทางด้านเทคนิคในความเข้าใจของการบริหารแบบมุ่งผลงาน พบว่า ทักษะทางด้านเทคนิคที่เพิ่มขึ้น ทำให้ความสามารถคาดการณ์ได้ว่าสำหรับผู้บริหารชั้นต้น ผู้ใต้บังคับบัญชาให้ความสำคัญกับการบริหารที่มุ่งผลงานมากกว่าเรื่องของทักษะการบริหาร ซึ่งเมื่อดูความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางด้านเทคนิคและทั้งในส่วนของการประเมินจากผู้ใต้บังคับบัญชาและความพึงพอใจในงานแล้ว พบว่า ความเชี่ยวชาญในงานเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาให้ความสำคัญเป็นความน่าเชื่อถือและเกณฑ์ที่สำคัญที่สุดในการเลือกผู้บริหารชั้นต้น

2. จากผลการวิจัย พบว่า มาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ที่ระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษา โดยใช้มาตรฐานของการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นเป้าหมายในการบริหารจัดการ มีการจัดทำนโยบายตามแผนส่งเสริม

การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีระบบข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการบริหารที่ถูกต้องและครบถ้วน เป็นปัจจุบันและพร้อมใช้งาน มีการนิเทศติดตาม และประเมินผล เปรียบเทียบกับเป้าหมายตามแผนอย่างต่อเนื่อง มีการนำข้อมูลและผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจและปรับปรุงงาน และมีการบริหารจัดการเพื่อสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ของผู้เรียน ในส่วนของการพัฒนาบุคลากร มีการสำรวจ จัดทำฐานข้อมูล เพื่อวางแผนพัฒนาบุคลากร มีโครงการพัฒนาบุคลากรครอบคลุมทุกส่วนงานของสถานศึกษาในแผนปฏิบัติการประจำปีหรือมีแผนพัฒนาบุคลากร มีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวิจัย สนับสนุนส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทำวิจัยอย่างง่าย ระบบประกันคุณภาพภายใน มีการกำหนดมาตรฐานตัวบ่งชี้และเกณฑ์คุณภาพที่สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของต้นสังกัดและสอดคล้องกับเป้าหมายและพันธกิจของสถานศึกษา มีการจัดระบบข้อมูลเพื่อการบริหาร โดยการวางแผน/โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูล พัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อบริการการศึกษาให้เป็นปัจจุบันและสะดวกต่อการเข้าถึง นำระบบฐานข้อมูลมาใช้ในการบริหารจัดการ มีการติดตามผลและประเมินผลการใช้ระบบฐานข้อมูล และนำผลการประเมินไปปรับปรุงการดำเนินงานระบบฐานข้อมูล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธิติ พึ่งเพียร ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของประชาชน เทศบาลตำบลโพสะ อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของประชาชน เทศบาลตำบลโพสะ อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก และแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของประชาชน เทศบาลตำบลโพสะ อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง ควรจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชนอย่างต่อเนื่อง ด้านศึกษาขั้นพื้นฐานนอกระบบ ควรจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการ จัดกิจกรรมการศึกษาให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันได้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครราชสีมา อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านคุณภาพของการพัฒนาบุคลากร รองลงมาคือ ด้านคุณภาพของการบริหารจัดการ ด้านการจัดระบบข้อมูลเพื่อการบริหารด้านผู้บริหรามีสมรรถนะในการบริหารองค์กร ด้านระบบประกันคุณภาพภายใน และด้านคุณภาพการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนางานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตามลำดับที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครราชสีมาให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากร จึงส่งผลให้มีการสำรวจ จัดทำฐานข้อมูล เพื่อวางแผนพัฒนาบุคลากร มีโครงการพัฒนาบุคลากรครอบคลุมทุกส่วนงานของสถานศึกษาในแผนปฏิบัติการประจำปีหรือมีแผนพัฒนาบุคลากรที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาและการอนุมัติจากผู้มีอำนาจ บุคลากรได้รับการพัฒนาตามแผนและนำความรู้ไปใช้พัฒนางาน มีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินแผนหรือโครงการการพัฒนาบุคลากร นำผลการประเมินไปปรับปรุงการดำเนินงานและปรับปรุงแผนหรือโครงการพัฒนาบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพิพัฒน์ ซื่อสัตย์ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานของครู กศน. ตำบล ในเขตภูมิภาคตะวันตกในภาพรวมของสภาพการปฏิบัติงานและความต้องการที่คาดหวังอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยปัญหา พบว่า ด้านการให้บริการเรียนรู้มีระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการสนับสนุนกิจกรรมสังคม วัฒนธรรมประเพณี ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ด้านการวางแผนจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3. จากผลการวิจัยพบว่าทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครราชสีมา กับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครราชสีมา มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย ที่เป็น

เช่นนี้อาจเนื่องมาจาก คุณภาพการจัดการศึกษาใน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอกันทรวิชัย โดยการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ เป็นหน้าที่อันสำคัญของสถานศึกษาและอาจกล่าวได้ว่าคุณภาพการศึกษานั้นย่อมขึ้นอยู่กับการบริหารงานของผู้บริหารเป็นสำคัญ ซึ่งจำเป็นต้องใช้ ทักษะการบริหาร โดยใช้ความรู้ ความชำนาญ และความเชี่ยวชาญในการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ใน องค์การให้คุ้มค่า บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ องค์การตั้งไว้ให้ประสบผลสำเร็จ ในการสร้าง มาตรฐานที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล จึง ส่งผลให้ทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอกันทรวิชัย กับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอกันทรวิชัย มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายทอง โพธิ์น้ำเที่ยง ได้ทำการศึกษาการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานกับ บริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน ประถมศึกษากลุ่มกรุงธนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารงานมีความสัมพันธ์ ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร ส ต า น ศึ ก ษ า ใน ร o ง เ ร ย น ป ร ะ ธ ม ศึ ก ษ า กลุ่มธนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทักษะการ บริหารของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับมาตรฐานศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอกันทรวิชัย ทุกด้าน ที่เป็นเช่นนี้อาจ เนื่องมาจาก ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอกันทรวิชัย เป็นผู้บังคับบัญชาครูและบุคลากรในองค์กร และ รับผิดชอบการบริหารงานของศูนย์การศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอกันทรวิชัย ที่มิได้โครงสร้าง การบริหารงานตามกฎหมายที่มีขอบข่ายภารกิจที่ กำหนดให้บรรลุเป้าหมายและประสบความสำเร็จเกิด การพัฒนาในองค์กร ดังนั้นการสร้างมาตรฐานทั้ง 6 ด้าน มาตรฐานที่ 1 ด้านปรัชญา วิสัยทัศน์พันธกิจ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ กลยุทธ์และแผนพัฒนา

คุณภาพการศึกษา มาตรฐานที่ 2 การจัดการศึกษา นอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานที่ 3 การจัดการศึกษา นอกระบบประเภทการศึกษา ต่อเนื่อง มาตรฐานที่ 4 การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย มาตรฐานที่ 5 การบริหารจัดการ มาตรฐานที่ 6 การ ทำงานร่วมกับภาคีเครือข่าย จึงมีความสำคัญอย่าง มากต่อความสำเร็จขององค์กรและถือเป็นภาระหน้าที่ อันสำคัญของผู้บริหาร ที่จะใช้ทักษะการบริหารของ ผู้บริหาร อันเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน จากความร่วมมือร่วมใจของบุคลากร ทำให้ทักษะการ บริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกระบบและการ ศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอกันทรวิชัย กับ มาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยอำเภอกันทรวิชัย มีความสัมพันธ์กัน ทุกด้านซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ ยกเว้น ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐาน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอกันทรวิชัย ด้านคุณภาพการศึกษาวิจัย เพื่อพัฒนางานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัย ทักษะการบริหารของผู้บริหารด้านเทคนิค กับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยอำเภอกันทรวิชัย ด้านคุณภาพ การศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนางานการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย ทักษะการบริหารของผู้บริหาร ด้านมนุษยสัมพันธ์กับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการ ศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอกันทรวิชัย ด้านคุณภาพ การศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนางานการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย ทักษะการบริหารของผู้บริหาร ด้านมนุษยสัมพันธ์กับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการ ศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอกันทรวิชัย ด้านคุณภาพการศึกษาวิจัย เพื่อพัฒนางานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัย ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทาง สถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนา งานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ไม่ค่อยได้รับความนิยม จึงทำให้การทำวิจัยค่อนข้างมี น้อย และไม่นำผลงานวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการจัด การศึกษาอย่างจริงจัง แต่หากพิจารณาให้ลึกก็จะพบว่า แม้จะเป็นความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

แต่ก็ยังมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกซึ่งแสดงถึงการแปรผันไปตามกัน หากทักษะการบริหารของผู้บริหารมีมากก็จะส่งผลต่อมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาสตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพร บุญมาก ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับมาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์ทางบวก

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งทักษะการบริหารในด้านทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส จุดประกายให้ครูและบุคลากรร่วมกันมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งนำไปสู่การค้นคว้า วิเคราะห์และพัฒนาองค์กรต่อไปในอนาคต

2. จากผลการวิจัยพบว่า มาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา

ตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ในด้านคุณภาพการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนางานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีค่าเฉลี่ยเลขคณิตต่ำสุด ดังนั้นผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรเข้าร่วมการอบรมสัมมนาโครงการต่างๆให้มีความรู้ในด้านการศึกษาวิจัยเพื่อเป็นการส่งเสริมศักยภาพ การพัฒนาการปฏิบัติงานของครูและพัฒนาองค์กรกร ให้ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส มีประสิทธิภาพด้วยกระบวนการวิจัยมากยิ่งขึ้น

3. จากผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส มีความสัมพันธ์กัน โดยมีความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารที่มีทักษะการบริหารมาก จะทำให้มาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาสดีขึ้นมากตามไปด้วย ดังนั้นผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการทักษะการบริหารและการสร้างคุณภาพมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส โดยผู้บริหารมีระดับทักษะการบริหารมากเท่าใด การจะนำพาสถานศึกษาไปสู่ความเป็นองค์กรที่มีมาตรฐานนั้นก็จะมีประสิทธิภาพสูงขึ้นตามระดับทักษะของผู้บริหาร ดังนั้นผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะทั้ง 5 ด้าน ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาองค์กรไปสู่ความเป็นองค์กรที่มีมาตรฐานที่ดี

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ตามที่ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะของการวิจัยข้างต้น เพื่อให้งานวิจัยเกี่ยวกับ ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ได้แพร่หลายออกไป และเป็นประโยชน์ ในการศึกษา ค้นคว้าของผู้บริหาร นักวิชาการ และผู้สนใจทั่วไป จึงขอเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบทักษะการบริหารของผู้บริหารในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส

2. ควรมีการศึกษาองค์ประกอบอื่นๆ ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหารหรือมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส

3. ควรมีการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส กับศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในภูมิภาค

รายการอ้างอิง

- จันทร์ธานี สงวนนาม, **ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา**, พิมพ์ครั้งที่ 3, นนทบุรี : บั๊ค พอยท์, 2553.
- จกมล อินน้อย, การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำหรับครูการศึกษา นอกระบบในจังหวัดนราธิวาส [ออนไลน์], เข้าถึงเมื่อ 6 พฤษภาคม 2560. เข้าถึงได้จาก http://www.stou.ac.th/thai/grad_std/Masters.
- ธิดี พึ่งเพียร, ความต้องการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของประชาชน เทศบาลตำบลโพสะ อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2554
- ปาริชาติ กมลยะบุตร, ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์การของพนักงานครูเทศบาลในโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553.
- พรพิพัฒน์ ชื้อสัตย์, แนวทางการพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานของครู กศน. ตำบล ในเขตภูมิภาคตะวันตก, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิตสาขาการศึกษาตลอดชีวิตและดาราพัฒนามนุษย์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2555
- โสภา ตุ่มท่าช้าง, “ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550.
- สำเริง ตาสว่าง, “การใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, 2550.
- สายทอง โพธิ์น้ำเที่ยง. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษากลุ่มกรุงธนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร สารนิพนธ์ กศ.ม. การบริหารการศึกษา กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2550
- สุภาพร บุญมาก. “ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับมาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 2” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2552
- อุษา แซ่เตียว, “ทักษะของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม”, **วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร** 8 , 1 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2560) : 88-99

Scott Tonidandel, Phillip W. Braddy and John W. Fleenor, Relative importance of managerial skill for predicting effectiveness, accessed February 14, 2017. abstract from <http://www.emeraldinsight.com/journals.htm?issn=02683946&volume=27&issue=6&articleid=17047850&show=abstract>

Sylvia J. Hyson, The role of technical skill in perceptions of managerial performance, accessed February 21, 2017, abstract from <http://www.emeraldinsight.com/journals.htm?issn=02621711&volume=27&issue=3&articleid=1713837&show=abstract>